

มีหนังสือเล่มหนึ่งที่เด็กวันวาน...
ทุกคนรู้จักและได้อ่าน แต่เด็กวันนี้...ไม่แน่ใจ
ว่าจะรู้จักหรือเคยได้อ่านหนังสือเล่มนี้กัน
หรือไม่

ทราบว่าโรงเรียนบางโรงเรียนได้ซื้อให้
นักเรียนอ่าน บางโรงเรียนก็ในห้องสมุด แต่บาง
โรงเรียนก็ไม่เคยเห็นเลย

หนังสือเล่มนั้นคือ “หนังสือ
สมบัติผู้ดี” ซึ่งเรียบเรียงโดย เจ้าพระยา
วิสุทธีสุริยศักดิ์ (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ได้ทรงอธิบายถึงความหมายของ
ผู้ดีไว้ว่า “...ผู้ดีไม่ได้หมายถึงคนมีทรัพย์
ไม่ได้หมายถึงคนมีสกุล แต่หมายถึงคนที่
ประพฤติปฏิบัติดีทั้งกาย วาจา และที่สำคัญ
คือใจ ขอทานเขาก็เป็นผู้ดีได้...”

หนังสือสมบัติผู้ดีนี้ เจ้าพระยา
วิสุทธีสุริยศักดิ์ ได้เรียบเรียงไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.
๒๔๕๕ ก่อนที่ลุงจะเกิดเสียอีก

ท่านได้เรียบเรียงคุณสมบัติผู้ดีไว้
รวมทั้งสิ้น ๑๐ บท

ในแต่ละบทนั้น ได้ครอบคลุม
เนื้อหาทั้งกายจรिया วาจาจรिया และมนจรिया
หรือพูดง่ายๆ ครอบคลุมถึงการกระทำ
ทั้งกาย วาจา ใจ

ในแต่ละส่วนของกาย วาจา ใจ
ก็แยกออกเป็นข้อๆ

ในแต่ละบทนั้น ลุงขอสรุปง่ายๆ
โดยในวรรคแรกนั้นเป็นชื่อบท วรรคที่สอง
เป็นกายจรिया วรรคที่สามเป็นวาจาจรिया
และวรรคที่สี่เป็นมนจรिया ดังนี้

บทที่ ๑ ผู้ดีย่อมรักษาความเรียบร้อย
ย่อมไม่ใช้กิริยาอันกล้ากรายบุคคล ย่อมไม่
สอดสวนวาทาหรือแย้งชิงพูด ย่อมไม่ปล่อยให้
ให้ฟุ้งซ่านกำเริบหยิ่งโส

บทที่ ๒ ผู้ดีย่อมไม่ทำอุจาดลามก
ย่อมไม่ใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวอันสะอาด
เรียบร้อยเสมอ ย่อมไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครก
พิ้งรังเกียจในท่ามกลางชุมชน ย่อมพิ้งใจ

ที่จะรักษาความสะอาด

บทที่ ๓ ผู้ดีย่อมมีสัมมาคารวะ
ยอมนั่งด้วยกิริยาอันสุภาพเฉพาะหน้าผู้ใหญ่
ยอมไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่
ยอมเคารพยำเกรง บิดา มารดา และอาจารย์

บทที่ ๔ ผู้ดีย่อมมีกิริยาเป็นที่รัก
ยอมไม่ฝ่าฝืนเวลานิยม คือ ไม่ไปใช้กิริยาอื่น
เมื่อเขานั่งกับพื้นและไม่ไปนั่งกับพื้นเมื่อเวลา
เขายืนเดินกัน ย่อมไม่เที่ยวตีเตียน สิ่งของ
ที่เขาตั้ง แต่ง ไว้ในบ้านที่ตนไปสู่ ย่อมรู้จัก
เกรงใจคน

บทที่ ๕ ผู้ดีย่อมเป็นผู้มีสง่า ย่อม
มีกิริยาอันผึ่งผายองอาจ ย่อมพูดจาจะฉาน
ชัดถ้อยความ ไม่อุบอิบอ้อมแอ้ม ย่อมมีใจ
อันองอาจกล้าหาญ

บทที่ ๖ ผู้ดีย่อมปฏิบัติกรณานดี
ยอมทำการอยู่ในระเบียบแบบแผน พูดสิ่งใด
ยอมให้เป็นที่ยอมรับได้ ย่อมเป็นผู้รักษา
ความสัตย์ในเวลา

บทที่ ๗ ผู้ดีย่อมเป็นผู้ใจดี เมื่อเห็น
ใครทำผิดพลาดน่าแก้กระดาก ย่อมช่วย
กลบเกลื่อน หรือทำไม่เห็น ย่อมไม่เยาะเย้ย
ถากถาง ผู้กระทำความผิด ย่อมไม่มีใจ
อันโหดเหี้ยม เกรี้ยวกราด แก่ผู้น้อย

บทที่ ๘ ผู้ดีย่อมไม่เห็นแก่ตัว
ฝ่ายเดียว ย่อมไม่พิกหาความสบายก่อน
ผู้ใหญ่ หรือผู้หญิง ย่อมไม่ขอแยกผู้หนึ่ง
มาจากผู้ใด เพื่อพาไปพูดจาความลับกัน
ยอมไม่มีใจมักได้ เทียวขอของเขารำไป

บทที่ ๙ ผู้ดีย่อมรักษาความสุจริต
ชื่อตรง ย่อมไม่ละลาบละล้งเข้าห้องเรือนแขก
ก่อนเจ้าของบ้านเขาเชิญ ย่อมไม่ชอกแซก
ไต่ถามธุระส่วนตัวหรือการในบ้านของเขา
ยอมไม่เป็นคนต่อหน้าอย่างหนึ่ง ลับหลัง
อย่างหนึ่ง

บทที่ ๑๐ ผู้ดีย่อมไม่ประพฤติชั่ว
ยอมไม่เป็นพาลเที่ยวเกะกะระรั้ว และ
กระทำร้ายคน ย่อมไม่เป็นพาลพอใจทะเลาะ
วิวาท ย่อมไม่ปองร้ายผู้อื่น

หลายๆ ได้อ่านจากตัวอย่างที่ลุง
สรุปแล้ว จะเห็นว่า แม้ว่าท่านได้เรียบเรียง
ไว้นานแล้ว แต่ภาษาที่ท่านใช้ ยังทันสมัย
อยู่มาก

ลุงเห็นว่าหากหลานยังไม่เคยอ่าน
ก็ควรจะหาอ่านหนังสือนี้ทั้งเล่ม

หากหาอ่านในห้องสมุดของ
โรงเรียนไม่ได้ ก็อ่านทางอินเทอร์เน็ตก็ได้
ลองเข้าไปที่กูเกิ้ล แล้วพิมพ์คำว่า “หนังสือ
สมบัติผู้ดี โดยเจ้าพระยาวิสุทธีสุริยศักดิ์”

หลานจะได้อ่านหนังสือสมบัติผู้ดี
ทั้งฉบับ

อ่านแล้วคิด พิจารณา จดจำและ
นำไปปฏิบัติ

ใหม่ๆ อาจจะไม่ปฏิบัติยากซักหน่อย
แต่ปฏิบัติบ่อยๆ ก็ชิน และจะปฏิบัติ
ต่อไปได้ด้วยความสะดวก

ที่จริงหากกระทรวงศึกษาธิการ
น่าจะพิมพ์หนังสือสมบัติผู้ดีนี้ แจกจ่าย
ให้แก่นักเรียนทุกๆ คน

และเน้นย้ำให้โรงเรียนทุกโรงเรียน
จัดให้มีการสอนเรื่องนี้รวมอยู่ในวิชาสังคม
ศึกษา

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขณะนี้กระทรวง
ศึกษาธิการกำลังดำเนินนโยบายสถานศึกษา
3 ดี (3D)

คือด้านประชาธิปไตย (Demo
cracy) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและความ
เป็นไทย (Decency) และด้านภูมิคุ้มกันภัย
จากยาเสพติด (Drug-Free)

การสอนสมบัติผู้ดีในโรงเรียน
จะช่วยส่งเสริมให้ตัวที่สอง คือด้านคุณธรรม
จริยธรรมและความเป็นไทยแก่นักเรียน

ที่สำคัญ เด็กไทยของเรา ก็จะเป็น
คนที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้งกาย วาจา ใจ

ซึ่งเป็น “ผู้ดี” ตามที่พระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้
ความหมายไว้